

det var Pensioneretten, som de havde, og som de bevarede. Naar Regeringen ikke længere vilde bruge dem i sin Tjeneste, saa havde de det store Privilegium fremfor ethvert andet Menneffe i Landet, at de skulde vedligeholdes med en passende Indtægt, en Indtægt, som var afskaffet efter det Hensyn, at Embedsstanden skulde være en glimrende Stand i Forhold til de øvrige Statsborgere. De have da vedligeholdt dette Privilegium, og vi have ogsaa seet de sorgelige Følger deraf ved mange Leiligheder, at Embedsmænd ere optraadte paa en saadan Maade mod de øverste Statsmyndigheder, at det har været nær ved at være Anarchi. Saa længe ikke dette gamle Bureaukrati kan blive sat til Side, er der ingen Mulighed for at faae en Statshuusholdning, som svarer til Landets virkelige Stilling og Borgernes Kræfter, og det er derfor min Mening, at derpaa bør Rigsdagen i Særdeleshed rette sine Bestræbelser, nu da Riget er blevet saa svækket og indskrænket, som det er. — Der er leilighedsvis af et Par ærede Medlemmer blevet omtalt en Deel af denne Statsorganismes Væsen, og det er de lærde Skoler. Det glædede mig høilig igaar at høre af den ærede Rigsgagsmand for Maribo Amts 2den Valgkreds (Frederiksen), at han nu ogsaa var kommen til at see det, som forresten saalænge har været seet her og givet Anledning til, at der har været gjort Forslag med Hensyn til de lærde Skoler, idet han nævnte, at de egentlig og væsentlig vare Embedsskoler. Det var jo at røre ved Bylden, og naagtet det ikke kom til stærkt Udbrud, har man dog nok mærket en vis Ubillie over Uttringer af den Art, navnlig fra en Mand, der selv hørte til de Lærdes Række. Men jeg glædede mig over, at det ogsaa nu er trængt ind der, og at denne Anskuelse er gjort gjældende fra en saadan Mandes Side; jeg haaber, at dette skal lette os Reformen med Hensyn til disse Statsinstitutioner. Hvorledes har det hidtil været, naar man fremkom med Forslag og rorte ved denne Institution? Foreslog man her i Thinget, at der skulde nedlægges en Latin-skole, aldeles ikke seende hen til, at den ikke var Andet end en Forberedelse for Embedsmænd, men fordi den endog blot fra dette Standpunkt blev betegnet som

overflødig, saa blev der opløst et Skrig, som om Forslagsstillerne vare Sjender af al sand Oplysning og lærd Dannelse. Der er en anden Side, som vedrører vort Embedsvesens Uddannelse; det er Embedseramen, som jo ogsaa flere Gange her i Thinget paa forskjelt Maade har været bragt under Forhandling, navnlig ved et Forslag om Nedsættelse af Examinationskommissioner. Hvor megen Modstand har dette ikke flødet, og er ikke her det samme Skrig fremkommet, om at det var umuligt at finde Mænd med tilstrækkelige Kundskaber til at kunne afholde disse Examinier, naar man gik udenfor Universitetets Lærerkreds? Men naar man ikke kan faae dette Dnde angrebet i sin Rind, denne overmægtige Embedsindflydelse, som trods vor Forsætning har bevaret sig fra Absolutismens Tider, ved navnlig at indskrænke og omsforme netop disse Institutioner, som ere dens Føstersted og den Bugge, hvorfra den fremdrages, saa er der ikke nogen Udflugt til, at vi kunne komme til en virkelig Besparelse med Hensyn til vor Statsindretning, vort hele Statsmaskineri. Det var et stort Fremskridt, vi gjorde, dengang Civillisten blev adskilt fra Statens andre Midler, og da man ikke mere havde en ucontrolleret Indflydelse paa Udgifter og Indtægter fra Absolutismens Side; men det andet Dnde, som maa ryddes af veien, er den fordærbelige Rest af absolutistiske Institutioner, som vi endnu have i en fast organiseret og ved Grundloven beskyttet og privilegeret Embedsstand.

Der er for ikke lang Tid siden udkommet et Skrift, som i høj Grad maa tildrage sig Opmærksomheden især i et Nar som dette, hvor vi trods, hvad der staar i Throntalen om den tilfredsstillende Tilstand i det Indre, dog see, at der er svære Savn tilstede i mange Egne af Landet, hvor man i høj Grad ved en deelvis Misvært nødes til at indskrænke det Creaturhold og de andre Ailder, hvorfra man ellers har sin Levende; derfor maa det synes underligt, at man netop nu af en Mand, der har Ansættelse under Regeringen, hører udtale, at Landet nok skal kunne taale at bære en Stat paa 3 Millioner. Det har i høj Grad forundret mig at see en Udtalelse